

Lieta C-347/21**Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu****Iesniegšanas datums:**

2021. gada 4. jūnijs

Iesniedzējtiesa:*Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināllietu tiesa, Bulgārija)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2021. gada 3. jūnijs

Apsūdzētais:

DD

Cits lietas dalībnieks:*Spetsializirana prokuratura* (Specializētā prokuratūra)

LĒMUMS

[..] [nav tulkots]

- 1 Iesniedzējtiesai ir grūtības precīzi novērtēt kāds ir 2020. gada 13. februāra sprieduma lietā C-688/18, ECLI:EU:C:2020:94, saturs attiecībā uz kļūdas novēršanu, kas radusies, pārkāpjot apsūdzētā tiesības piedalīties klātienē kriminālprocesā, un, it īpaši, vai apsūdzētā klātbūtnē papildus vai atkārtoti ir jāveic tiesas izmeklēšana. Turklāt [iesniedzējtiesa nav pārliecināta], vai šis juridiskais risinājums ir piemērojams arī situācijā, kad ir pārkāptas apsūdzētā tiesības uz aizstāvību ar advokāta palīdzību.

Šī iemesla dēļ ir nepieciešams lūgt Eiropas Savienības Tiesu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Faktiskie apstākļi

- 2 Pret DD tika celta apsūdzība, ka viņš kopā ar vēl četrām personām esot piedalījies organizētā noziedzīgā grupā, kuras mērķis bija iedzīvoties trešo valstu (Bangladešas un Irākas) valstspiederīgo kontrabandas uz Bulgāriju rezultātā,

nelikumīgi atbalstīt ieceļošanu, kā arī šajā sakarā īstenot kukuļņemšanu un kukuļdošanu, turklāt šajā organizētā noziedzīgā grupā esot piedalījušās amatpersonas, jo trīs no apsūdzētajiem, tostarp DD, esot “*Granichna politzia*” (robežpolicija) darbinieki Sofijas lidostā; noziedzīgs nodarījums saskaņā ar *Nakazatelen kodeks* (Kriminālkodekss, turpmāk tekstā – “NK”) 321. panta 3. punkta 2) apakšpunktu, to skatot kopsakarā ar 2. punktu. Turklāt viņam tiek inkriminēts, ka viņš nolūkā saņemt finansiālu labumu esot atbalstījis konkrētu personu – MM un RB – nelikumīgu ieceļošanu; noziedzīgs nodarījums saskaņā ar NK 281. panta 2. punktu.

- 3 Uz 2020. gada 15. oktobra tiesas sēdi ieradās apsūdzētais DD un viņa aizstāvis, advokāts VV. Tika nopratināti vairāki liecinieki, tostarp liecinieks ar slepeno identitāti Nr. 263. Advokātam VV bija iespēja iztaujāt liecinieku. Laika trūkuma dēļ liecinieka nopratināšana tika pārcelta uz citu datumu – 2020. gada 30. novembri.
- 4 2020. gada 27. novembrī tiesa saņēma advokāta VV pieteikumu pārcelt tiesas sēdes datumu, kurā viņš norādīja, ka vēl neesot atveseļojies pēc saslimšanas ar koronavīrusu.
- 5 2020. gada 30. novembra tiesas sēdē apsūdzētais DD iesniedza pieteikumu pārcelt tiesas sēdes datumu viņa advokāta prombūtnes dēļ. Neskatoties uz to, tiesa noturēja tiesas sēdi un turpināja liecinieka Nr. 263 nopratināšanu.

Tiesa atzina, ka tādējādi tiktu pārkāptas apsūdzētā DD tiesības uz advokāta pārstāvību; turklāt tiktu pārkāptas arī advokāta VV tiesības piedalīties tiesas sēdē un tajā līdzdarboties. Neskatoties uz to, tiesa nolēma, ka jāturpina liecinieka nopratināšana, dodot pārējiem lietas dalībniekiem iespēju viņu iztaujāt. Vienlaicīgi tiesa noteica, ka liecinieks tiekot uzaicināts ierasties uz nākošo tiesas sēdi, lai advokāts VV viņu varētu iztaujāt. Tiesa uzskatīja, ka tādējādi tiekot novērstas ar 2020. gada 30. novembra tiesas sēdi bez advokāta VV klātbūtnes radītās nelabvēlīgās sekas. Tiesa atsaucās uz Eiropas Savienības Tiesas spriedumu lietā C-688/18.

Liecinieka Nr. 263 nopratināšana tika turpināta, tās gaitā klātesošie lietas dalībnieki uzdeva savus jautājumus. [Tiesas sēdes] protokola kopija tika nosūtīta advokātam VV. Nākošā tiesas sēde tika nozīmēta uz 2020. gada 18. decembri.

- 6 2020. gada 4. decembrī advokāts VV iesniedza slimības lapas kopiju, kas tiesai apliecināja, ka viņš nevarēja ierasties uz 2020. gada 30. novembra tiesas sēdi.
- 7 2020. gada 10. decembrī advokāts VV iesniedza dokumentu, kas apliecināja apsūdzētā DD saslimšanu ar koronavīrusu. Viņš iesniedza pieteikumu pārcelt tiesas sēdes datumu.

2020. gada 15. decembrī advokāts [VV] iesniedza dokumentu, kas tiesai apliecināja, ka viņam ir papildus veselības problēmas, kā arī papildu dokumentu

par apsūdzētā DD saslīmšanu. Viņš iesniedza pieteikumu pārcelt tiesas sēdes datumu.

- 8 Neskatoties uz to, tiesas sēde 2020. gada 18. decembrī notika. Tiesa vēlreiz norādīja, ka liecinieks YAR, kurš ir ieradies uz tiesas sēdi, ir jānopratina, pie tam advokātam VV un apsūdzētajam DD tikšot dota iespēja viņu iztaujāt nākošajā tiesas sēdē. Tiesa no jauna atsaucās uz Tiesas spriedumu lietā C-688/18.

Pārējie advokāti šo tiesas lēmumu ņēma vērā, izsakot neslēptu kritiku.

Liecinieks YAR tika nopratināts. [Tiesas sēdes] protokola kopijas tika nosūtītas apsūdzētajam DD un advokātam VV.

- 9 Nākošā tiesas sēde notika 2021. gada 11. janvārī. Uz to ieradās apsūdzētais DD un advokāts VV.

Advokāts VV izteica kritiku par tiesas lēmumu noturēt 2020. gada 30. novembra un 2020. gada 18. decembra tiesas sēdi, norādot, ka esot pārkāptas tiesības uz aizstāvību. Tiesa esot pieļāvusi kļūdu, interpretējot Savienības tiesības un, konkrēti, Tiesas spriedumu lietā C-688/18. Turklāt minētais spriedums attiecoties uz apsūdzētā, nevis aizstāvja prombūtni. Bez tam tas attiecoties uz valsts tiesisko regulējumu, kas pieļaujot noturēt tiesas sēdi bez apsūdzētā un viņa advokāta klātbūtnes, savukārt Bulgārijas tiesību sistēmā tas esot aizliegts. Turklāt direktīvā esot noteikti minimālie standarti, savukārt valsts tiesībās ietvertie standarti paredzot lielākas garantijas.

Reagējot uz šiem iebildumiem, tiesa lēma, ka faktiski neesot skaidrs, vai Tiesas spriedumā lietā C-688/18 paredzētie noteikumi, lai aizsargātu apsūdzētā tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā, ir piemērojams arī saistībā ar advokātu. Tā paskaidroja, ka, noturot 2020. gada 30. novembra un 2020. gada 18. decembra tiesas sēdi, esot tikušas pārkāptas apsūdzētā DD un advokāta VV tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā, un izteica viedokli, ka šo pārkāpumu varot novērst, papildus nopratinot lieciniekus. Vienlaicīgi tā nepiekrīta aizstāvības izteiktajiem apsvērumiem, ka valsts tiesības nodrošinot lielāku aizsardzības līmeni un tādēļ Savienības tiesības neesot piemērojamas.

Tiesa lēma, ka liecinieks Nr. 263, kā arī liecinieks YAR, esot papildus jānopratina advokāta VV un apsūdzētā DD klātbūtnē un pēc tam esot jākonstatē, vai un ciktāl tiesību pārkāpums ir novērsts.

- 10 Abi liecinieki tika nopratināti 2021. gada 22. februāra tiesas sēdē. Tiesas sēdē piedalījās gan apsūdzētais DD, gan advokāts VV, un varēja iztaujāt lieciniekus.

Apsūdzētais DD neuzdeva jautājumus, savukārt advokāts VV iztaujāja tikai liecinieku YAR. Viņš skaidri paziņoja, ka viņam nav jautājumu lieciniekam ar slepeno identitāti Nr. 263.

Pēc šī paziņojuma tika turpināta liecinieka Nr. 263 nopratināšana, nolasot informāciju, kuru viņš bija sniedzis pirmstiesas procesā. Pārējie lietas dalībnieki un tiesa viņu iztaujāja, bet ne apsūdzētais DD, ne advokāts VV. Viņi abi apgalvoja, ka viņiem neesot jautājumu.

- 11 Šajā tiesas sēdē tiesa atkārtoti uzdeva jautājumu, vai advokāts VV uzskata, ka, liecinieka YAR un liecinieka Nr. 263 nopratināšanas rezultātā ir novērsts (viņa un apsūdzētā) tiesību piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā pārkāpums, kas tika pieļauts 2020. gada 30. novembra un 2020. gada 18. decembra tiesas sēdē.

Advokāts VV turpināja apgalvot, ka pārkāpums neesot novērsts, jo prettiesiskām procesuālām darbībām nevarot būt tiesiskas sekas. Viņš puda viedokli, ka izmantojami pierādījumi varot tikt iegūti tikai, klātesot visiem lietas dalībniekiem. Šī iemesla dēļ attiecīgais pārkāpums esot novēršams tikai, atkārtoti nopratinot liecinieku Nr. 263 un liecinieku YAR par 2020. gada 30. novembra un 2020. gada 18. decembra tiesas sēdē uzdotajiem jautājumiem.

- 12 Tiesa norādīja, ka, ņemot vērā šī jautājuma sarežģīto raksturu, tas tikšot izlemts vēlāk. Tomēr, tā kā tiesa uzskata, ka tā pati nevar rast pārliecināšu atbildi, tā nolēma lūgt Eiropas Savienības Tiesu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

13 Savienības tiesības

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/48/ES (2013. gada 22. oktobris) par tiesībām uz advokāta palīdzību kriminālprocesā un Eiropas apcietināšanas ordera procesā, par tiesībām uz to, kā pēc brīvības atņemšanas informē trešo personu, un par tiesībām, kamēr atņemta brīvība, sazināties ar trešām personām un konsulārajām iestādēm (OV 2013, L 294, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – “Direktīva 2013/48”).

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/343 (2016. gada 9. marts) par to, lai nostiprinātu konkrētus nevainīguma prezumpcijas aspektus un tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā kriminālprocesā (OV 2016, L 65, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – “Direktīva 2016/343”).

Tiesas 2020. gada 13. februāra spriedums lietā C-688/18, ECLI:EU:C:2020:94.

Valsts tiesības

- 14 *Nakazatelnio protsesualen kodeks* (Kriminālprocesa kodekss, turpmāk tekstā – “NPK”) 55. pantā ir noteikts:

“Apsūdzētajam ir šādas tiesības: [...] piedalīties kriminālprocesā [...] pieaicināt aizstāvi”.

NPK 99. pantā ir paredzēts:

“Aizstāvim ir šādas tiesības: [...] piedalīties kriminālprocesā”.

NPK 271. panta 2. punktā ir noteikts:

“Tiesas sēdi pārceļ, ja neierodas šādas personas:

[..]

2. apsūdzētais [..]

3. aizstāvis [..].”

Lietas iztiesāšana apsūdzētā prombūtnē ir pieļaujama tikai tad, ja nav zināma viņa atrašanās vieta vai arī viņš, pilnībā pārzinot lietas apstākļus, ir paziņojis par savu piekrišanu (NPK 269. panta 3. punkts). Ja lietu iztiesā apsūdzētā prombūtnē, aizstāvība, ko īsteno advokāts, ir obligāta (NPK 94. panta 1. punkta 8) apakšpunkts).

Šie valsts tiesību akta noteikumi attiecas uz visu tiesas procesu, ne tikai uz atsevišķu tiesas sēdi.

- 15 Saskaņā ar valsts tiesībām, iegūstot pierādījumus (izskatāmajā lietā – nopratinot lieciniekus) apsūdzētā un viņa advokāta prombūtnē, tiek pārkāptas apsūdzētā tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā un viņa tiesības uz advokātu.
- 16 Ir skaidrs, ka attiecīgo procesuālo kļūdu var novērst tikai tad, ja šie liecinieki tiek vēlreiz uzaicināti un apsūdzētajam un viņa advokātam tiek dota iespēja viņus iztaujāt.

Tomēr valsts tiesībās nav skaidri reglamentēts, kāds raksturs ir šai vēlreizējai liecinieku nopratināšanai, it īpaši, vai tā ir papildu vai atkārtota nopratināšana.

Papildu nopratināšanas gadījumā savu nozīmi saglabā informācija, kuru attiecīgie liecinieki ir snieguši apsūdzētā un viņa aizstāvja prombūtnē. Tā tas ir tāpēc, ka informācija ir sniegta, atbildot uz pārējo klātesošo lietas dalībnieku uzdotajiem jautājumiem. Vēlreizējas liecinieku nopratināšanas gadījumā klātienē piedalās iepriekš prombūtnē bijušais apsūdzētais un iepriekš prombūtnē bijušais aizstāvis, kuri tagad var uzdot savus jautājumus. Tādējādi viņi pilnībā var īstenot savas tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā un tiesības uz aizstāvību ar advokāta palīdzību.

Atkārtotas nopratināšanas gadījumā informācija, kuru attiecīgie liecinieki ir snieguši apsūdzētā un aizstāvja prombūtnē, zaudē savu nozīmi. Tā tas ir tādēļ, ka informācija ir sniegta apsūdzētā un aizstāvja prombūtnē. Vēlreizējas liecinieku nopratināšanas gadījumā savus jautājumus uzdod ne tikai iepriekš prombūtnē bijušais apsūdzētais un iepriekš prombūtnē bijušais aizstāvis, bet savus jautājumus vēlreiz uzdod arī pārējie lietas dalībnieki, lai gan viņi klātienē piedalījās iepriekšējā liecinieku nopratināšanā.

- 17 Valsts tiesībās nav skaidri reglamentēts jautājums, vai ir jāveic papildu vai atkārtota nopratināšana. Tomēr ir norādes, ka pilnībā pietiek veikt papildu nopratināšanu.

NPK 348. panta 3. punkta 1) apakšpunktā ir noteikts:

“Procesuālo noteikumu pārkāpums ir būtisks, ja:

1. tā rezultātā ir ierobežotas lietas dalībnieku procesuālās tiesības un tas nav ticis novērsts.”

Ja ir jāuzskata, ka ir jāveic atkārtota nopratināšana, tādā gadījumā sākotnējā nopratināšana zaudē savu tiesisko nozīmi. Šī iemesla dēļ tiesai tā nav jāņem vērā, taisot spriedumu. Tādēļ šī nopratināšana, kurai nav tiesiskas nozīmes, neierobežo lietas dalībnieku procesuālās tiesības.

Ja ir jāuzskata, ka ir jāveic papildu nopratināšana, tādā gadījumā saglabājas sākotnējās nopratināšanas tiesiskā nozīme. Tā tika veikta apsūdzētā un aizstāvja prombūtnē un tādēļ ierobežoja viņu procesuālās tiesības. Procesuālo noteikumu pārkāpums tiek novērsts, vēlreiz organizējot to pašu liecinieku nopratināšanu, kuras laikā apsūdzētais un viņa advokāts var lieciniekus iztaujāt.

No šāda viedokļa *NPK* 348. panta 3. punkta 1) apakšpunkta noteikums pamatlietas faktisko apstākļu kontekstā attiecas tikai uz papildu, nevis uz atkārtotu nopratināšanu. Tas prasa nodrošināt noteiktu to pašu liecinieku vēlreizējas nopratināšanas kvalitāti, kas nozīmē dot apsūdzētajam un viņa advokātam, kuri iepriekšējās nopratināšanas reizē atradās prombūtnē, plašas iespējas uzdot savus jautājumus. Ja šādas iespējas tiek dotas, attiecīgais pārkāpums tiek novērsts.

- 18 Prejudiciālie jautājumi

Vai apsūdzētā tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā atbilstoši Direktīvas 2016/343 8. panta 1. punktam, to skatot kopsakarā ar 10. panta 1. punktu un 44. apsvērumu, ir ievērotas, ja atsevišķā tiesas sēdē liecinieks ir nopratināts apsūdzētā prombūtnē, tomēr nākošajā tiesas sēdē apsūdzētajam bija dota iespēja iztaujāt attiecīgo liecinieku, tomēr apsūdzētais paziņoja, ka viņam nav jautājumu, vai arī, lai ievērotu tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā, šī nopratināšana ir pilnībā jāatkārto, tostarp, ir jāatkārto pārējo lietas dalībnieku, kuri klātienē piedalījās pirmajā nopratināšanā, uzdotie jautājumi?

Vai tiesības uz aizstāvību ar advokāta palīdzību atbilstoši Direktīvas 2013/48 3. panta 1. punktam, to skatot kopsakarā ar 12. panta 1. punktu, ir ievērotas, ja divās atsevišķās tiesas sēdēs divi liecinieki ir nopratināti advokāta prombūtnē, tomēr nākošajā tiesas sēdē advokātam bija dota iespēja iztaujāt abus lieciniekus, vai arī, lai ievērotu tiesības uz aizstāvību ar advokāta palīdzību, ir pilnībā jāatkārto šīs abas nopratināšanas, tostarp pārējo lietas dalībnieku uzdotie jautājumi pirmās nopratināšanas reizē, un turklāt

advokātam, kurš divās iepriekšējās tiesas sēdēs atradās prombūtnē, ir jādod iespēja uzdot savus jautājumus?

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojums

19 Par pirmo jautājumu:

Spriedumā lietā C-688/18, ECLI:EU:2020:94, Tiesa 47. un 48. punktā ir lēmusi, ka apsūdzētā tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā nav pārkāptas, ja viņš tiesas sēdes laikā gan ir atradies prombūtnē, tomēr pēc tam viņa prombūtnes laikā veiktās darbības ir atkārtoti veiktas viņa klātbūtnē.

Saistībā ar visu iepriekš minēto nav skaidrības, kādu nozīmi Tiesa piešķir prasībai atkārtoti veikt attiecīgās darbības. Konkrētāk – vai ir jāatkārto visa nopratināšanas darbība (tas nozīmētu, ka iepriekš klātesošie lietas dalībnieki, kuri jau ir uzdevuši savus jautājumus, tagad vēlreiz uzdod tos pašus jautājumus, un pēc tam apsūdzētais, kurš iepriekš atradās prombūtnē, var uzdot savus jautājumus) vai arī nopratināšana ir jāatkārto tikai saistībā ar prombūtnē bijušā apsūdzētā tiesību aizsardzību (tas nozīmētu, ka iepriekš prombūtnē bijušais apsūdzētais iegūst iespēju uzdot savus jautājumus).

No vienas puses, Tiesa 47. punktā runā par “[papildu] nopratināšanu” (“*further examination*”, “*l’audition supplémentaire*”), kas ir netiešs pierādījums tam, ka iepriekšējā nopratināšana saglabā savu spēkā esamību.

No otras puses, Tiesa 48. punktā runā par “atkārtošanu” (“*has had repeated [...] the steps*”, “*la réitération*”), kas ir netiešs pierādījums tam, ka iepriekšējā nopratināšana zaudē savu spēkā esamību.

Turklāt rezolutīvajā daļā Tiesa norāda: “atkārtot minētās darbības, it īpaši, sarīkojot liecinieka [papildu] nopratināšanu” (“*to repeat those steps, in particular by conducting a further examination*”, “*a réitérer lesdits actes, notamment en procédant à l’audition supplémentaire*”). Tādējādi Tiesa darbību atkārtošanu skaidri saista ar papildu nopratināšanu. Vienlaicīgi skaidrība netiek gūta par to, kādu nozīmi Tiesa piešķir izmantotajiem jēdzieniem, jo atbilstoši valsts juridiskajai terminoloģijai “atkārtota nopratināšana” un “papildu nopratināšana” ir atšķirīgi, savstarpēji izslēdzoši jēdzieni.

- 20 Tādēļ pirmā jautājuma mērķis ir precizēt, vai “papildu nopratināšanas” organizēšana atbilst Direktīvas 2016/343 10. panta 1. punkta prasībām, vai arī, lai uzskatītu, ka faktiski ir novērsts Direktīvas 2016/343 8. panta 1. punktā paredzēto apsūdzētā tiesību piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā pārkāpums, ir jāsarīko “atkārtota nopratināšana” (skat. iepriekš 16. punktu).
- 21 Jāpiemin Direktīvas 2016/343 44. apsvēruma, kurā ir precizēts prasības nodrošināt “pienācīgus un efektīvus tiesiskās aizsardzības līdzekļus” saturs.

Vai ar “pienācīgiem un efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem” ir jāsaprot, ka apsūdzētajam, kurš iepriekšējā tiesas sēdē atradās prombūtnē, ir jādod iespēja uzdot savus jautājumus, vai arī ar to ir jāsaprot, ka šāda iespēja ir jādod visiem lietas dalībniekiem, arī tiem, kuri klātienē piedalījās iepriekšējā tiesas sēdē?

It īpaši: vai šos tiesiskās aizsardzības līdzekļus piemēro tikai sekām, kas izriet no tāda apsūdzētā tiesību loka, kura tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā ir tikušas pārkāptas, jo tikai viņš “[būtu jānostāda] tādā pašā stāvoklī, kādā [viņš būtu bijis], ja aizskārums nebūtu noticis” (44. apsvērums)? Vai arī attiecīgos tiesiskās aizsardzības līdzekļus piemēro arī sekām, kas izriet no pārējo lietas dalībnieku tiesību loka, kuru tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā nav tikušas pārkāptas?

- 22 Skaidrības labad: “papildu nopratināšanas” gadījumā (skat. iepriekš 16. punktu), arī pārējie lietas dalībnieki, kuri klātienē piedalījās iepriekšējā tiesas sēdē, var uzdot jautājumus, tomēr tie ir jauni jautājumi un netiek atkārtoti iepriekšējie jautājumi, kuri jau ir tikuši uzdoti. Šie jaunie jautājumi ir viņu tiesību līdzdarboties tiesvedībā iezīme, nevis “pienācīgu un efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekļu” izpausme šo tiesību pārkāpuma gadījumā.

Pēc tam, kad advokāts VV pamatlietā bija beidzis iztaujāt liecinieku Nr. 263 un apsūdzētais DD bija paziņojis, ka viņam nav jautājumu lieciniekam, pārējie lietas dalībnieki lieciniekam uzdeva daudzus jaunus jautājumus saistībā ar tiesvedības normālu turpināšanos, proti, liecinieka Nr. 263 pirmstiesas procesā sniegtās informācijas nolasīšanu (skat. iepriekš 10. punktu). Tādējādi risinājums, izmantojot “papildu nopratināšanu” kā efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli, nenozīmē, ka pārējiem lietas dalībniekiem nav iespējams uzdot lieciniekam jaunus papildus jautājumus.

- 23 Par otro jautājumu:

Tas ir identisks ar pirmo jautājumu, tomēr skar tiesības uz advokāta palīdzību atbilstoši Direktīvas 2013/48 3. panta 1. punktam. Nav šaubu, ka šīs tiesības pamatlietā tika pārkāptas, jo 2020. gada 30. novembra un 2020. gada 18. decembra tiesas sēde (kad tika nopratināti abi liecinieki) tika novadītas advokāta VV prombūtnē, kā rezultātā apsūdzētā DD tiesības uz aizstāvību ar advokāta palīdzību netika īstenotas.

Tādēļ rodas jautājums par Direktīvas 2013/48 12. pantā paredzētā efektīvā tiesiskās aizsardzības līdzekļa būtību, proti, vai šajā nolūkā ir jāorganizē abu liecinieku “papildu nopratināšana” vai “atkārtotu nopratināšana” (skat. iepriekš 16. punktu).

It īpaši rodas jautājums, vai, lai ievērotu apsūdzētā DD tiesības uz aizstāvību ar advokāta palīdzību, bija pietiekami, ka advokātam jaunajā 2021. gada 22. februāra tiesas sēdē bija dota iespēja iztaujāt abus lieciniekus, vai arī jaunajā tiesas sēdē līdztekus jautājumiem, kurus viņš uzdeva lieciniekiem, būtu bijis vajadzīgs, lai arī pārējie lietas dalībnieki (pārējie četri apsūdzētie un viņu advokāti) atkārtotu visus

savus jautājumus, kurus viņi bija uzdevuši 2020. gada 30. novembra un 2020. gada 18. decembra tiesas sēdē.

Iepriekš minētie apsvērumi attiecas arī uz šo jautājumu.

24 Tiesas atbildes lietderība

Advokāta VV iebildumus nedrīkst neņemt vērā. Patiešām, Tiesas spriedums lietā C-688/18 pieļauj dažādas interpretācijas un attiecas tikai uz apsūdzētā tiesībām piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā, nevis uz viņa advokāta tiesībām līdzdarboties tiesvedībā.

Tādēļ iesniedzējtiesai, saņemot Tiesas atbildes uz tās uzdotajiem jautājumiem, būtu skaidrība, vai tā ar 2021. gada 22. februārī pamatlietā īstenotajām procesuālajām darbībām ir pietiekami efektīvi novērsusi apsūdzētā DD un viņa advokāta VV [tiesību] uz klātbūtni kriminālprocesā un atbilstīgu līdzdarbību pārkāpumu, vai arī, gluži otrādi, viņu tiesību aizsardzība prasa organizēt abu liecinieku jaunu nopratināšanu, kuras gaitā vēlreiz ir jāuzdod jautājumi, kurus pārējie lietas dalībnieki bija uzdevuši 2020. gada 30. novembra un 2020. gada 18. decembra tiesas sēdē.

[..] [nav tulkots]